

**KEYNOTE ADDRESS BY THE MAYOR OF MUSINA, HIS
WORSHIP CLLR N.G. MAWELA DURING THE LAUNCH OF
MUSINA SENIOR TRADITIONAL LEADERS CONSULTATIVE
FORUM AT AWELANI LODGE ON THURSDAY 19 FEBRUARY
2026**

Ndi a livhuwa u netshedzwa tshifhinga hetshi tshauri ndi vhe na maipfi a si gathi kha mushumo hoyu wa divhazwakale wa u rwela tari tshiimiswa hetshi tsha u konanya muvhusowapo na vharangaphanda vha sialala.

U shavha u fhingula, ndi do thoma nga u luvha saizwi ho pilumuwa dzithavha u ya nga dzinndu na dzikhulunoni dzadzo.

Ndi a livhuwa.

Kha ndi thome nga u livhuwa Vhothovhele vhothe nge vha litsha mishumo yavho yothe u itela u vha tshipida tsha heli dzulo la namusi. A zwo ngo leluwa u takusa na u kuvhanganya Vhonemashango vha nndu dza vhuhosi dzo fhambanaho vha diwana vho thukha kha murunzi muthihi, nga duvha lithihi, nahone nga tshikhathi tshithihi. Hezwi zwi kho tou sumbedza tshothe uri vhafuwi vha vhathu vha na lufuno, dzangalelo na mafulufulu a u shumisana na maspala u bveledza vhupo hashu.

Ndi saathu dzhena tshothe vhudzivhani ha maambiwa anga, ndi vhona zwi zwa ndeme uri ndi humbele pfarelo kha Vhafuwi vhashu kha u lenga hashu u rwela tari foramu ino. Ndi a tenda uri kha mimaspala yothe ya Vhembe, ndi Musina fhedzi we wa vha u saathu vha na foramu ya Vhomeyara na Mahosi.

Tshinwe tshe tsha itisa uri foramu hei ya sa vhe hone nga tshifhinga, ndi mvelele, maitele a zwithu na divhazwakale ya maspala wa Musina. Maspala wa Musina wo fhedza minwaha minzhi u tshi vhusa vhupo ha doroboni he ha vha hu si na mahosi, zwe zwa ita uri hu vhe na u poidza musi ri tshi vho fhiwa na mivhundu ya mahayani ine ya wela fhasi ha mahosi. Ngauralo, ri khou ri zwanda mafhini, ri tshi khou vula siatari liswa namusi.

Zwino kha ri pfe-ha uri tshiimiswa itshi tshine ra khou tshi rwela tari namusi ndi tsha ndeme u swika ngafhi.

Mushumo muhulwane wa hei foramu ndi u khwaṭhisa vhushaka vhukati ha riṅe sa muvhusowapo na vharangaphanda vha sialala hu u itela nyelelo yavhuḍi ya tshumelo tshitshavhani. Vha ḍo zwi humbula zwauri riṅe sa vhorapolotiki a ri na mavu. Mushumo washu muhulwane ndi u isa tshumelo kha mavu a mahosi. Zwi tou vha khagala uri musi ri tshi ṭoda uri zwi tshimbile zwavhuḍi, hu fanela u vha na tshumisano yavhuḍi vhukati hashu na vhaṅe vha mavu, vhaṅe vha vha mahosi.

U vha hone ha hei foramu, zwi ḍo thusa u vala mbovho ya vhudavhidzano ye ya vha i hone vhukati ha maspala na mahosi ane a vha na mavu fhasi ha maspala wa Musina.

Tshiṅwe tshifhinga ro vha ri tshi wana dzimbilaelo u bva kha mahosi dzauri vhaṅwe vha vhakhanselara vhashu a vha ḍivhonadzi dzikhoroni na kha dzi **Tribal Councils** u isa mivhigo na u vhiga nga ha khaedu dza ndisedzo ya tshumelo. Hei foramu yo ḍela zwenezwo zwauri ri vhe na luvhanda lwavhuḍi lwa u rera nga ha ndisedzo ya tshumelo na zwoṭhe zwine zwa ri kwama sa vhavhusi vha vathu.

A hu na ane a nga hanedza zwauri vharangaphanda vha sialala vha vhumba tshipiḍa tshihulwane kha u ita uri tshumelo i ye vathuni, u vha hone ha vhudziki, na u tandulula madandetande ane vhadzulapo vha vha nao. Honeha, naho vha tshi nga lwa nga nungo dzoṭhe u bveledza izwi zwoṭhe, vha nga si zwi kone arali vha si na thikedzo i bvaho kha riṅe sa muvhusowapo.

Naho riṅe ri tshi khou ranga phanda nga ndila ya tshipolotiki, a ri ḍivhi vhadzulapo khwiṅe u fhirisa vhomailausumbwa vhashu. Riṅe tshifhinga tshashu tsha u ranga phanda, tsho randelwa miṅwaha miṭanu, ngeno mahosi vha tshi vhusa lwa mvumbo, zwine zwa ita uri vha vhe na ṭhonifho khulwane kha tshitshavha, u fhira riṅe ro dzhenaho zwiduloni nga dzivouthu. Ndi ngazwo zwi tshi vha zwo leluwa u tandulula tshikhaedu dzine dza vha hone zwitshavhani zwashu arali ri na vhushaka havhuḍi ha mahosi ashu.

Ri khou lavhelela uri hei foramu i do tamba tshipida tshihulwane kha u vhuedzedza tshumisano ye ya vha i tshi nga i khou lepalepa vhukati Maspala wa Musina na vharangaphanda vha sialala.

Miñwe ya mishumo mihulwane ya hei foramu ndi i tevhelaho:

- Ndi yone ndila ine ra do kwamana ngayo u khwinisa vhushaka hashu.
- Ndi hone hune mahosi vha do vha na tshikhala tsha u shela mulenzhe kha **Integrated Development Plan (IDP)** ya maspala nga u disa zwililo zwine vhadzulapo vhavho vha vha nazwo.
- Ndi hone hune ra do amba hone zwe ra kona u zwi swikelela, dzikhaedu na zwine zwa fanela u itiwa kha u khwinisa vhutshilo ha vhatu kha vhupo ha mahosi.
- Mulayo u a ri vhofha uri ri fanela u pfa vhupfiwa ha vhadzulapo tshifhinga tshothe. Nga kha hei foramu, zwi do ri lelutshela u tangana na vhadzulapo saizwi ri tshi do vha ri na vhumama havhudi na vhufuwi vha vhatu.

Programme Director, ndi zwa ndeme u divhadza zwauri foramu hei i do dzula luthihi nga kotara, fhedzi hezwi a zwi ri thivheli u ramba mitangano ya shishi tshifhinga tshinwe na tshinwe musi hu na mafhungo ane a tea u dzudzanyiwa vhukati ha maspala na mahosi.

Kha ndi fhedzise nga u sumbedza dakalo langa nge zwa konadzea uri ri vhe na mishumo uyu wa ndeme we ra vha ro u lindela nga matso matswuku u bva kale. Linwe la ndeme kheli. Ro bvisa mulevho wauri u bva zwino u ya phanda, khalenda dza masapala wa Musina dzi do vha dzi na zwifhatuwo zwa Vhothovhele vhothe vane vha vha na mivhundu ine ya wela fhasi ha maspala washu.

Nga heneo maipfi a si gathi, ndi ri foramu iyi ya Vhomeyara na Mahosi namusi, yo rwelwa tari lwa tshiofisi.

Ndi do luvha ndi tshi khou dzhia vhudzulo hanga.

Ndi a livhuwa.